

List of Signatures

Page 1/1

 Styrets Årsberetning 2023 Admincontrol.pdf

Name	Method	Signed at
Schreiner, André	BANKID	2024-03-22 09:03 GMT+01
Sæther, Gjørn Kvernes	BANKID	2024-03-21 17:21 GMT+01
Devold, Kristin Margrethe Krohn	BANKID	2024-03-21 15:29 GMT+01
Rønning, Elise Bratteng	BANKID	2024-03-21 13:26 GMT+01
Thorvaldsen, Morten	BANKID	2024-03-21 13:03 GMT+01
Prestegård, Asle	BANKID	2024-04-02 12:49 GMT+02
Saab, Mona Jacobsen	BANKID	2024-03-25 17:48 GMT+01
Langklopp, Torild	BANKID	2024-03-22 12:42 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: 606446E87A594EA0A236DE916E22843D

STYRETS ÅRSBERETNING 2023

Virksomhetens art og hvor den drives

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge og er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). NHO er den største interesseorganisasjonen for bedrifter i Norge.

NHO Reiselivs adresse er Næringslivets Hus, Middelthuns gate 27 på Majorstuen i Oslo og holder til i samme bygg som de fleste landsforeningene i NHO-fellesskapet. NHO Reiseliv arbeider målrettet for å fremme reiselivets interesser overfor det politiske miljø, både lokalt og sentralt. NHO Reiseliv jobber med kommunikasjon som et virkemiddel for å sette reiselivets saker på dagsordenen i media. Innkjøpskjeden fremforhandler best mulige rammebetingelser for medlemmene på en rekke varer og tjenester. NHO Reiselivs juridiske avdeling består av advokater som har særlig kunnskap og erfaring i arbeidsrett. Sammen med NHO sentralt, er juristene engasjert i enten forbundsvis eller sentrale tarifforhandlinger hvert år. Videre har NHO Reiseliv et eget fagområde for medlemservice.

NHO Reiseliv hadde, per 31.12.2023, 3663 medlemsbedrifter innenfor ulike bransjer knyttet til reiselivet i Norge. I 2022 var antallet medlemsbedrifter 3629. Hovedvekten av medlemmer er i bransjene servering, overnatting, opplevelse, bilutleie og destinasjon. Et flertall av medlemsbedriftene er mindre og mellomstore, opptil ti årsverk, men også store konserner er blant medlemmene.

NHO Reiseliv er medlem i Nordisk Besøksnæring, den europeiske hotell- og restaurantorganisasjonen HOTREC, Nordisk Campingråd og den europeiske campingorganisasjonen EFCO & HPA.

Styrets arbeid i 2023

Styret har hatt syv ordinære møter i 2023. Styret består av syv styremedlemmer og to varamedlemmer. I møtene deltar både styre- og varamedlemmer.

Strategi: «Skape, bygge og begeistre»

I 2023 gikk NHO Reiseliv inn en ny strategiperiode som vil vare til og med 2026. Strategien har definert fem strategiske mål for perioden:

1. Omsetningen i næringen skal vokse markert mot 2030.
2. Bygge attraktive lokalsamfunn med bolyst, med gode lokale rammevilkår for reiseliv.
3. Løse rekrutteringsutfordringene, og styrke kompetansen.
4. Flere medlemmer, med bedre møteplasser og medlemsfordeler.
5. Reiseliv skal være anerkjent som en viktig næring og som et attraktivt sted å jobbe.

1. Omsetningen i næringen skal vokse markert mot 2030

NHO Reiseliv jobber for å øke medlemsbedriftenes omsetning, resultat, produktivitet og forbedre rammevilkårene deres. I 2023 har næringen hentet seg inn etter pandemien og omsetningen har økt. Likevel er det store variasjoner og mange medlemsbedrifter er rammet av det økte kostnadsbildet. Flere har opplevd inntektsreduksjoner, og økte kostnader og renter gir utfordringer både næringen.

I 2023 har vi jobbet med å høyne kompetansen, forbedre innkjøpsordningene og målrettet arbeid med forbedring av rammevilkår og politiske gjennomslag. Å bli utpekt som en prioritert næring for eksportsatsning kan åpne dører for internasjonale markeder, gi nye forretningsmuligheter og på sikt øke omsetningen for medlemsbedriftene.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Vi har vist tydelig motstand mot regjeringens innstramninger i regelverket for inn- og utleie fra bemanningsforetak og har arbeidet for å bevare unntaket for kortvarige arrangementer, selv etter forslaget om innskrenkninger. NHO Reiseliv har argumentert for et forbud mot prisparitetsklausuler hos online travel agents (OTA), uttrykt skuffelse over regjeringens manglende handling og oppfordret til å følge opp Hurdalsplattformen. Vi reagerte sterkt mot forslaget om lik merverdiavgift på alle varer og tjenester, som betyr en økning i reiselivsmomsen fra 12 til 25 %, og har argumentert for hvordan dette vil svekke rammebetingelsene for reiselivsnæringen. Vi rettet oppmerksomheten mot urimelige utslag av lønnsstøtteordningen og skrev brev til finansministeren angående utfordringer med nedbetaling av statsgaranterte lån. Vi har uttrykt tydelig motstand mot turistskatt og støttet en mer helhetlig tilnærming til besøksbidrag.

I 2023 inngikk Innkjøpskjeden 11 nye samarbeidsavtaler, og utvidelse av eksisterende avtaler, med leverandører som tilbyr alt fra sjømat, rengjøringsløsninger til digitale arbeidsverktøy. Det vil bidra til effektivisering og gi medlemmene våre et bredere sortiment av varer. Et omfattende arbeid for å skaffe innsikt om et nytt innovativt system har blitt utført, som på sikt vil gi medlemmene en detaljert oversikt over varekjøp og utvikling. Det er avholdt kurs i netthandel som blant annet bidrar til å effektivisere bestillingsprosessen for medlemmene og fremme bærekraftige valg.

I 2023 etablerte vi NHO Reiseliv-Akademiet, som skal heve kompetansen til medlemsbedriftene. Det er viktig at ansatte har tilgang på riktig og oppdatert kompetanse, som vil ha en direkte innvirkning på bedriftens bunnlinje ved å enten øke inntektene eller redusere kostnadene.

2. Bygge attraktive lokalsamfunn med bolyst, med gode lokale rammevilkår for reiseliv

Reiseliv skal stå sentralt i lokale bolystprosjekter. Et av våre viktigste mål er å posisjonere næringen som kommunens beste venn. Derfor var hovedvekten av det næringspolitiske arbeidet i 2023 konsentrert rundt kommunevalgkampen. Vi har brukt tall, fakta og analyser for å dokumentere næringens verdi for sysselsetting, inntekter og bolyst i alle landets kommuner.

I løpet av årets kommunevalgkamp, sendte vi programforslag til alle de ledende partiene og opprettet en egen landingsside for disse på nettsidene våre. Under Arendalsuka fokuserte vi på å få frem reiselivets bidrag under arrangementene våre. Vi har også holdt 10 debatter i landets største byer. Vi har trillet terning på partienes programmer i utvalgte byer og fulgte opp valgresultatet med en henvendelse til de innvalgte, samt egne innlegg etter at diverse styringsplattformer ble offentliggjort. Det har blitt tydelig for mange hvor viktig reiselivet er for lokalbefolkningen. Reiselivet er det som gjør at en by eller bygd er god å bo i, også etter at arbeidsdagen er over.

3. Løse rekrutteringsutfordringene, og styrke kompetansen

NHO Reiseliv har som mål at færre bedrifter skal ha utfordringer med tilgang på arbeidskraft, at turnover skal reduseres, samtidig som vi ønsker å øke søkertallene til relevante fag i videregående skole. Rekrutteringsarbeidet har hatt høy prioritet også i 2023. I år lanserte vi NHO Reiseliv-Akademiet som tilbyr og videreformidler kurs og videreutdanning tilpasset næringen. Ved å tilby ansatte faglig utvikling og kursing, skapes en robust og stabil arbeidsstyrke som skal være med å bidra til lavere turnover. Vi lanserte et digitalt kartleggingsverktøy i samarbeid med Digital Norway, slik at medlemmene kan kartlegge eget kompetansebehov, og vi kan tilby kompetansestyrkende kurs.

Kompetanse ble også satt på dagsorden under Arendalsuka, da NHO Reiseliv, NHO og NHO Mat og Drikke samlet utdanningspolitikere og bedrifter for å diskutere løsninger for hvordan vi bedre skal lykkes med å utdanne folk med riktig kompetanse. Vi har jobbet for å redusere saksbehandlingstiden i Utlendingsdirektoratet (UDI) og for å få en ordening med forhåndsgodkjente bedrifter på plass. Vi har samarbeidet med NAV som har ført til digitale jobbmesser, blant annet "Work in Norway".

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

NHO Reiseliv har aktivt påvirket lovforslaget om ny Opplæringslov. Vi lyktes med å opprettholde at opplæringskontorene fortsatt kan være en del av lærekontrakten, som betyr at lærlingtilskuddet kan gå direkte til Opplæringskontoret. Dette har vært viktig for medlemsbedriftene som er medlem av et Opplæringskontor. NHO Reiseliv er også representert i Utdanningsdirektoratets faglige råd for Salg, service og reiseliv (SSR) og Restaurant- og matfag, der vi har deltatt i diskusjoner om modulbasert opplæring og utviklingsredegjørelser. Som arrangør av Nordisk mesterskap for kokk- og servitørlærlinger har vi ikke bare styrket kompetansen, men også synliggjort næringens muligheter og behov.

Nasjonal rekrutteringskampanje: Smak deg frem

Arbeidet med rekrutteringskampanjen "Smak deg frem" fortsatte i 2023. Følgende aktører er med i kampanjen: NHO Mat og Drikke, NHO Service og Handel, Hovedorganisasjonen Virke, Fellesforbundet, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN), Norske Kokkers Landsforening (NKL), Baker- og konditorbransjens Landsforening (BKLF) og Foreningen for Opplæringskontorene i Restaurant- og Matfag (FORM). Samarbeidet gjør at kampanjen dekker flere karrieremuligheter innen Restaurant- og matfag. Vi har som tidligere hatt den sentrale rollen i det strategiske og operative arbeidet for å sikre fremdriften av prosjektet.

Etter mange år med synkende søkertall til restaurant- og matfag, har trenden endelig snudd. Det er det flere årsaker til, men kampanjen har nok bidratt til at flere unge har fått øynene opp for den kompetansen og ettertraktede egenskapene en får ved å velge Restaurant- og matfag. I 2023 ble TikTok lagt til som hovedkanal for å nå de yngre målgruppene, med gode resultater. Årets kampanjeperiode fikk hele 10 240 086 visninger og 942 082 signifikante videovisninger i målgruppen. *Smak deg frem* er den mest suksessfulle kampanjen gjennomført av NHO Reiseliv noen gang.

4. Flere medlemmer, med bedre møteplasser og medlemsfordeler

NHO Reiseliv ønsker å være den foretrukne alliansen for reiselivsbedriftene. Et av hovedmålene våre er å oppnå flere og mer fornøyde medlemmer. 2023 har vært preget av uroligheter i verden og en tøffere økonomisk situasjon for de fleste med økte renter og innkjøpskostnader. I 2023 har vi derfor hatt ekstra fokus på å synliggjøre viktigheten av medlemskapet og medlemsfordelene våre.

I tillegg til det kontinuerlige arbeidet med juridisk rådgivning, møteplasser og bransjesamlinger, kurs, gode betingelser på varer og tjenester, samt målrettet arbeid med rammevilkår og politiske gjennomslag, ble det i 2023 allokert et betydelig budsjett til medlemsfordel-kampanjen "**Sterkere med NHO Reiseliv i ryggen**". Både nettside og medlemsbrosjyre ble oppdatert og optimalisert. Medlemsbrosjyren har blitt mer brukervennlig, og konsis, redusert fra de opprinnelige 12 sidene til 4. Vi har laget videoer der medlemmene selv fremhever fordelene ved medlemskapet sitt, i tillegg til mer strategiske illustrasjoner som viser spesifikke fordeler ved medlemskapet. Besøk til nettsiden har økt med 40,47 %, sammenlignet med 2022, hvorav 40,8 % av disse går videre til neste steg i innmeldingsprosessen. Kampanjen hadde 361 233 visninger på LinkedIn og 406 803 visninger på Facebook. Det utgjør 768 036 visninger i målgruppene, som er gode tall.

NHO Reiseliv Innkjøpskjeden fortsetter å være en viktig medlemsfordel som sparer medlemmene våre både for tid og penger. I 2023 inngikk Innkjøpskjeden 11 nye samarbeidsavtaler, med leverandører som gir medlemmene våre tilgang på et bredt spekter av produkter og tjenester. Gjennom Innkjøpskjedens bærekraftsfond ble det i 2023 utdelt 135 000 kroner, fordelt på 12 medlemmer, i støtte til tiltak som bidrar til et mer bærekraftig norsk reiseliv.

Regelmessige møter og webinarer er også tiltak for å sikre fornøyde medlemmer. I 2023 ble det arrangert 62 arrangementer og møteplasser der NHO Reiseliv var hoved- eller medarrangør. Etableringen av NHO Reiseliv-Akademiet er også å anse som en ny og verdifull medlemsfordel i 2023.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

5. Reiseliv skal være anerkjent som en viktig næring og som et attraktivt sted å jobbe

NHO Reiseliv har i mange år jobbet aktivt med omdømme, og å øke kjennskapen og forståelsen av reiselivsnæringen som en stor og viktig sysselsetter, og næring i vekst, som skaper jobber i alle landets kommuner. I 2022 arbeidet NHO Reiseliv, NHO Luftfart, Virke Reiseliv, Fellesforbundet, Norsk Reiseliv og Parat, for at reiselivet skulle tas opp som en prioritert eksportsatsing for Norge. Innsatsen ble belønnet 7. september 2023 da næringsminister Jan Christian Vestre kunngjorde at norsk reiseliv var valgt som en av eksportnæringene som myndighetene skal satse på i fremtiden. Dette er en viktig anerkjennelse av sektorens potensial og betydning for norsk økonomi. Vi har jobbet med kommunikasjonsaktiviteter og tiltak som har som mål å bygge omdømme, øke rekrutteringen til bransjen og bygge vår posisjon som en viktig fremtidsnæring med store vekstambisjoner.

Vi har lagt vekt på medieutspill som bygger omdømme og styrker reiselivsnæringen. Kommunevalgkampen har preget mange av våre medieutspill i 2023, og arbeidet opp mot selve valget der det viktigste målet var å posisjonere næringen som "Kommunenes beste venn" har vært spesielt viktig. Hovedbudskapene i kommunevalgkampen har vært å vise hvordan reiselivet bidrar med arbeidsplasser og skatteinntekter i alle landets kommuner, samt skaper liv og sosiale møteplasser som igjen gir bolyst, og hvorfor reiselivet trenger gode rammebetingelser for å vokse. Vi har brukt tall, fakta og analyser for å dokumentere næringens verdi for sysselsetting, inntekter og bolyst i alle landets kommuner. Blant de viktigste innspillene til kommunepolitikerne, var invitasjonen til å aktivt samarbeide med reiselivsnæringen for at reiselivet skal kunne vokse i de respektive regionene

Gjennom NHO Reiselivs-Ambassadørprogram har vi samlet 40 reiselivsambassadører fra hele Norge som skal fremsnakke reiselivet betydning. Opp mot kommunevalgkampen var flere av de synlige i mediebildet med kronikker som frontet de viktigste reiselivssaken lokalt. Flere av kronikkene fikk svært høy synlighet og flere politikere gikk også ut på egenhånd og uttalte seg med våre budskap som grunnlag. Det førte til flere politiske gjennomslag blant annet i Oslo, Bergen og Stavanger som vil utvide og lette på skjenketidene.

Digital kommunikasjon

Etter tre år med pandemi og høyt informasjonsbehov om stadig skiftende restriksjoner for bransjen, har trafikken til NHO Reiselivs nettside stabilisert seg på et mer normal-nivå i 2023. Samtidig ser vi svært positive endringer i hvordan brukerne engasjerer seg med innholdet: Engasjement og interaksjoner, samt tid brukt på innholdet, har økt markant i alle NHO Reiselivs digitale kanaler fra 2022 til 2023. Dette kan knyttes direkte til økt og målrettet kampanjeaktivitet og Søkemotor optimalisering (SEO)-arbeid i 2023.

Nettsiden

www.nhoreiseliv.no hadde 492 541 sidevisninger i 2023. Dette er en forventet utvikling fra fjoråret, der korona-relatert innhold ga høye, men mange irrelevante, besøk til nettsiden. Tross i en stabilisering av besøk i 2023 ser vi signifikante positive endringer i interaksjonsmønstrene på nettsiden sammenlignet med 2022. Gjennomsnittlig tid brukt per side har økt fra 1 minutt og 18 sekunder i 2022 til 1 minutt 65 sekunder i 2023. Dette er å regne som gode tall og en indikator på at innholdet på nhoreiseliv.no er av stor verdi for brukerne.

Optimalisering av den digitale synligheten for prioriterte nøkkelsider og nøkkelord på nhoreiseliv.no har vært en høy prioritet gjennom hele 2023, og endringene i interaksjonsmønstrene kan knyttes direkte til dette. SEO-analysen som ble gjennomført sommeren 2023 konkluderer også med at dette har vært en riktig prioritet.

Sosiale kanaler

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

NHO Reiseliv så en stor vekst i sosiale medier i 2023. Innhold fra NHO Reiselivs Facebook-side i 2023 hadde en rekkevidde på 667 721 (opp 167,3 % fra året før). Av disse var rundt 150 000 organiske visninger. Dette er en oppgang på 100 % fra 2022. På Instagram var økningen på hele 212 %, med en rekkevidde på 209 004 i 2023.

LinkedIn forblir en viktig strategisk kanal for NHO Reiseliv. Per januar 2024 har NHO Reiselivs-side på LinkedIn 11 758 følgere. Dette er en gjennomsnittlig vekst på nær 138 nye følgere per måned i 2023. Veksten i antall følgere, samt målrettet arbeid med innhold og publisering, gir tydelige resultater i både engasjement og rekkevidde. Totalt hadde innholdet fra NHO Reiseliv på LinkedIn en rekkevidde på 668 036 i 2023, en økning på over 180 % fra året før, og en gjennomsnittlig engasjementsrate på over 6 %.

Kampanjer i sosiale kanaler

Det ble allokert større budsjetter til digital markedsføring og merkevarebygging i 2023 enn tidligere. Disse ble i hovedsak brukt til Metaplattformen for Facebook og Instagram annonsering i forbindelse med kommunevalget og kampanjen "kommunens beste venn", medlemsfordel-kampanjen "Sterkere med NHO Reiseliv i ryggen" og promotering av rekrutteringskampanjen "Smak deg frem". Totalt hadde NHO Reiselivs annonser på Meta-plattformen 11 818 1225 betalte visninger i 2023, som er en økning på 85,6 % fra året før. En liten del av budsjettet ble også benyttet til markedsføring på LinkedIn, som resulterte i 383 390 visninger og 1 941 klikk.

Arrangementer og NHO Reiseliv-Akademiet

I 2023 lanserte vi NHO Reiseliv-Akademiet som tilbyr kurs tilpasset næringen. Hensikten er å forsterke kompetansen blant medlemsbedriftene innen 8 utvalgte hovedtemaer: HMS, markedsføring, økonomi, cybersikkerhet, bærekraft, arbeidsrett & juss, data & teknologi og ledelse. I 2023 ble det gjennomført 40 kurs. For å tilby så relevante kurs som mulig, er det viktig å få kunnskap og forståelse for medlemmenes kompetansebehov. Derfor har vi også lansert et kartleggingsverktøy i samarbeid med Digital Norway.

I 2023 ble det arrangert 62 arrangementer og møteplasser der NHO Reiseliv var hoved- eller medarrangør. I tillegg arrangerer våre regioner egne medlemsmøter og møteplasser i regionene.

Totalt ble det gjennomført 11 bransjeforum i 2023, både fysisk og digitalt:

Destinasjonsselskaper: 22. mai, 14. juni og 16. november.

Kultur: Kulturytring 21. juni og workshop 31. august.

Opplevelser: 19. april og 19. september.

Hvalsafari: 17. og 18. oktober.

Havfisketurisme: 29. juni og 7. november.

NHO Reiselivs årskonferanse i mai 2023 ble arrangert i Tromsø. Vi hadde rundt 437 deltakere på Get together for medlemmer og leverandører, 551 deltakere på Årskonferansen og 482 deltakere på Innkjøpsmessen. Så mange som 8 av 10 sa at de var veldig eller svært fornøyd med Årskonferansen. 8 av 10 sa at de ønsket å delta på Årskonferansen i 2024. Den årlige Campingkonferansen på Kiel fergen hadde 30 års jubileum i 2023, og satte ny deltakerrekord med rundt 240 deltakere.

Tre nasjonale konferanser

NHO Reiseliv er medarrangør av tre nasjonale konferanser; Summit Kvitfjell, Den Nasjonale Vinterkonferansen som arrangeres under World Cup Kvitfjell i februar/mars, Techpoint Travel i Kristiansand medio september og Norsk Opplevelseskonferanse i Nordland som arrangeres månedsskiftet oktober/november. NHO Reiseliv er en viktig alliansepartner og bidrar i programkomite, PR og kommunikasjon.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Summit Kvitfjell ble arrangert for første gang som en todagers konferanse, med stor suksess. Tema var bærekraftig destinasjonsutvikling, prestasjonskultur og bærekraftig vekst. Konferansen hadde over 600 deltakere. Opplevelseskonferansen 2023 ble gjennomført i Narvik med over 200 deltakere. Tema var Reiselivets magi. NHO Reiseliv var også blant innlederne på et av fagseminarene hvor vi snakket om hvordan bolyst og reiseliv henger sammen, og hvordan næringen bidrar til å bygge attraktive destinasjoner og lokalsamfunn. Techpoint og Techpoint Travel 2023 samlet nær 1000 deltakere og 80 foredragsholdere i Kristiansand til det som har blitt landets største møteplass for reiseliv, næringsliv og teknologi. Konferansen ble arrangert av Visit Sørlandet for tiende gang i 2023.

Juridisk avdeling

Avdelingen består av syv advokater inkludert avdelingsleder. Advokatene gir løpende juridisk bistand til medlemsbedriftene, primært på det arbeidsrettslige område, både innen kollektiv og individuell arbeidsrett. Vi følger sakene fra første kontakt, frem til saken er avsluttet, eventuelt frem til rettskraftig dom. All bistand i arbeidsrettslige saker er dekket av medlemskontingenten. Juridisk avdeling behandler gjennom året et stort antall saker på arbeidsrettens område. Det er en økning i antall saker sammenlignet med tidligere år, både innen kollektiv og individuell arbeidsrett.

Året som har gått har vært preget av mangel på arbeidskraft, selv om dette har endret seg noe i løpet av året. Mot slutten av 2023 har det vært mange henvendelser knyttet til nedbemanning og rasjonalisering. Høye kostnader i form av renter, energi og råvarer, samt lønnskostnader, har gjort at en god del bedrifter må redusere sin bemanning for å klare seg. Selv om mange bedrifter gjør det godt, er det store variasjoner blant medlemsbedriftene. Ulike former for tvister om lønnskrav utgjør også en del av sakene som kommer inn. To slike saker ble også prosedert for domstolene av avdelingens advokater i 2023, begge endte med dommer som ga fullt medhold til arbeidsgiver.

Arbeidstilsynet har mange kontroller i vår næring, og advokatene håndterer et stort antall saker som oppstår i den forbindelse. Sakene omhandler ofte overtredelser av arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Advokatene deltar også i kursing av medlemsbedriftene, og avholder kurs for større og mindre grupper over hele landet. Vi har også deltatt på medlemsmøter, hvor juridiske temaer står på agendaen. Det årlige arbeidsrettskurset ble gjennomført i 2023, etter et par års pause grunnet pandemien.

Tipssaken fikk sin avslutning i Høyesterett i 2023, og endte dessverre med at lagmannsrettens dom ble opprettholdt og arbeidsgiverne tapte. Høyesterett slo fast at arbeidsgiver ikke ensidig kan beslutte å dekke kostnader til arbeidsgiveravgift og administrasjon av innkommet tips. Arbeidsgiver kan fortsatt dekke inn sine kostnader i denne sammenheng dersom de ansatte samtykker i dette.

Juridisk avdeling jobber tett sammen med Allianceavdelingen, og resten av NHO, i hørings saker og annet politisk påvirkningsarbeid. I 2023 er det jobbet mye med de nye lovbestemte begrensningene i adgang til å leie inn personell. Stortinget har vedtatt regler om utvidet arbeidsgiveransvar i konsern, som innebærer at ansatte som sies opp på grunn av rasjonalisering/nedbemanning skal tilbys annet passende arbeid der dette finnes innen konsernet. Stortinget har også vedtatt flere nye krav til hva som skal fremgå i ansettelseskontrakten. Juridisk avdeling har bidratt i arbeidet med å utarbeide nye standardkontrakter, som vil legges ut på Arbinn.no. Disse sakene har tatt mye ressurser i tillegg til det løpende juridiske arbeidet overfor medlemsbedriftene.

Tariffoppgjøret 2023

I 2023 var det mellomoppgjør, hvor forhandlingene foregår samordnet mellom LO/YS og NHO. NHO Reiseliv er representert i NHOs forhandlingsdelegasjon. I mellomoppgjøret forhandles det kun om

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

lønn. For første gang i nyere tid endte mellomoppgjøret i 2023 med streik. Streiken varte i fire dager, hvor to av våre medlemsbedrifter var tatt ut.

Streiken ble avsluttet med et historisk høyt lønnstillegg. Det ble et generelt tillegg på kroner 7,50 og et ytterligere tillegg på kroner 3,00 for flere minstelønnsavtaler. Dette ble resultatet også for Riksavtalen, næringens største tariffavtale. Riksavtalens minstelønnssetninger ble også regulert med et tariffbestemt garantitillegg på 0,35 kroner. For avtaler hvor det ikke er lokale lønnsforhandlinger, normallønnsavtalene, ble det gitt ytterligere en krone per time i tillegg. For oss gjelder dette Fritids- og aktivitetsavtalen, som etter dette fikk et tillegg på totalt kroner 11,50. Rammen for lønnsoppgjøret 2023 ble anslått til å utgjøre en årslønnsvekst på 5,2 %.

Næringspolitisk arbeid

Kommunevalgkampen 2023

Reiselivet er fortsatt kommunens bestevenn, og derfor var hovedvekten av det næringspolitiske arbeidet i år konsentrert rundt kommunevalgkampen. Vi sendte programinnspill til alle større partier over hele landet og opprettet en egen landingsside for disse på nettsidene. Vi fokuserte på reiselivets bidrag under arrangementene våre under Arendalsuka, og de 11 debatter vi holdt rundt omkring i landets største byer. Vi startet med debatt under årskonferansen i Tromsø i mai, deretter besøkte vi Trondheim, Bergen, Stavanger, Lillehammer, Fredrikstad, Oslo/Viken, Bodø, Lofoten, Alta og Ålesund. Vi trillet terningkast på partienes programmer i utvalgte byer og fulgte opp valgresultatet med en henvendelse til de innvalgte, samt egne innlegg etter at diverse styringsplattformer ble offentliggjort.

Innleie fra bemanningsselskaper

NHO Reiseliv var sterkt imot regjeringens innstramminger i regelverket for inn- og utleie fra bemanningsforetak som ble gjeldende fra 1. april 2023. NHO Reiseliv har gjennom hele 2023 jobbet med å veilede medlemmene om de nye reglene, og jobber langsiktig for at forslagene knyttet til bemanningsselskaper reverseres. Det ble imidlertid åpnet for et unntak for arrangement i Stortingets innstilling i desember 2022 hvor ble det vedtatt at flertallet vil "anmode regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet om å vurdere hvorvidt event-/arrangementsbransjen har behov for et unntak for tidsbegrenset innleie." Gjennom hele 2023 har det derfor vært et unntak for kortvarige arrangement. NHO Reiseliv har sammen med NHO arbeidet for at dette unntaket skal beholdes. 30. juni 2023 kom det et forslag til lov- og forskriftsregulering av innleie til arrangement, hvor unntaket ble foreslått innskrenket til kun å omfatte tjenesten "rigg og scene". Departementet understreker at forslaget ikke omfatter tilberedning og servering av mat, vakthold og renhold. NHO Reiseliv og NHO mener det ikke er grunn til å forskjellsbehandle de ulike tjenestene som er en del av et større arrangement, og har vært tydelig både i møter med departementet og i media på at hele verdikjeden av reiselivet, inkludert mat og drikke, må omfattes av unntaket. Det er foreløpig ikke gjort noen endringer etter høringsfristen gikk ut.

Online travel agents

NHO Reiseliv har lenge argumentert for et forbud mot prisparitetsklausuler som går ut på at OTA'er som Booking.com nekter hotellene å tilby en lavere pris direkte til kundene enn den prisen som er oppgitt på booking-plattformen. Det har vært en rekke rettsaker i flere europeiske land mot prisparitetsklausuler hvor hotellene har vunnet frem. NHO Reiseliv mener Norge må følge utviklingen i EU og er skuffet over at regjeringen ikke har gjort noe med saken. I Hurdalsplattformen sier regjeringen at den «vil sikre norske reiselivsbedrifter i møte med internasjonale plattformsselskaper». NHO Reiseliv har, siden regjeringen tiltrådte, bedt om at de følger opp Hurdalsplattformen, samt utviklingen i EU, og innfører et slikt forbud. Næringsdepartementet ved statssekretær Anne Marit Bjørnflaten skrev i brev til NHO Reiseliv i april 2023 at regjeringens "vurdering er at dette ikke er hensiktsmessig nå. EU har nylig gjort endringer i sitt regelverk som har virkning for adgangen til å ilegge slike klausuler. I 2022 vedtok EU både Digital Markets Act (DMA) og et nytt gruppefritak for

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

vertikale avtaler (VBER). VBER trådte i kraft i EU 1. juni 2022, og DMA vil få anvendelse i EU fra 2. mai 2023 (...) Dersom det skulle vise seg at de nye EU-reglene ikke i tilstrekkelig grad bidrar til å sikre norske reiselivsforetak i møte med internasjonale OTA'er, eller at det tar lang tid å få innlemmet forordningene i norsk lovgivning, vil vi vurdere nasjonale grep, slik som norsk særregulering."

Eksportsatsningen – Mer og grønnere reiselivseksport

NHO Reiseliv sendte sammen med NHO Luftfart, Virke Reiseliv, Fellesforbundet, Norsk Reiseliv og Parat høsten 2022 innspillet "Mer og grønnere reiselivseksport" til Nasjonalt eksportråd med mål om at reiseliv skulle tas opp som en prioritert næring i eksportreformen "Hele Norge eksporterer". 7. september 2023 annonserte næringsminister Jan Christian Vestre at regjeringen plukket ut norsk reiseliv som en av eksportnæringene som myndighetene skal satse på i fremtiden. Reiseliv er Norges femte største eksportnæring. Det er økt etterspørsel etter bærekraftige reisemål og autentiske opplevelser, og Norge kan bli en verdensledende destinasjon for bærekraftig turisme. Regjeringens ønsker å bidra til å utvikle en mer konkurransedyktig og lønnsom reiselivsnæring, som skaper helårs arbeidsplasser over hele landet. Arbeidet er blitt delt inn i en styringsgruppe, hvor representanter fra næringen sitter, et referanseutvalg som består av representanter fra NHO Reiseliv, NHO Luftfart, Norsk Reiseliv, Virke, Fellesforbundet, LO, Parat og KS og en skrivegruppe hvor NHO Reiseliv, NHO Luftfart, Virke og Norsk reiseliv sitter. Det ble på høsten 2023 holdt innspillsmøter med næringen, og satsningens innhold og tiltak skal etter planen oversendes Næringsdepartementet våren 2024.

NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem

NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem ble overlevert finansministeren i desember 2022, og NHO Reiseliv leverte sin høringsuttalelse i april 2023. Skatteutvalget foreslo å innføre lik merverdiavgift på alle varer og tjenester, som betyr en økning av reiselivsmomsen fra 12 til 25 prosent. NHO Reiseliv reagerte kraftig på forslaget og var raskt ute i media med sin reaksjon på skatteutvalgets forslag. NHO Reiselivs hovedmomenter til forslaget var som følger: 1) Norge ligger allerede i europatoppen på merverdiavgift (MVA) på overnatting med 12 prosent og kun to land er høyere enn oss. En MVA-økning vil dramatisk forverre rammebetingelsene til en samlet norsk reiselivsnæring og drastisk svekke Norges konkurranseevne mot utlandet. 2) Utvalgets forslag til MVA-økning vil øke prisene på transport i Norge og svekker dermed tilgjengeligheten til det norske reiselivsproduktet. Forslaget vil trolig medføre en etterspørselsreduksjon av Norge i ferie- og fritidsmarkedet. Dette vil igjen føre til redusert verdiskaping i reiselivet i Norge. 3) MVA-økning øker den totale prisen på reiselivstjenester i Norge, og øker dermed insentivet for nordmenn til å feriere i utlandet. Det vil svekke kundegrunnet til norsk reiseliv, ramme driftsmarginen og med stor sikkerhet føre til nedleggelse og redusert sysselsetting i reiselivsbransjen i hele Norge. 4) NHO Reiseliv støtter utvalgets forslag om å utrede løsninger som i større grad sikrer at delingsøkonomitjenester ilegges merverdiavgift, der utvalget særlig har pekt på korttidsutleie av fast eiendom. 5) Utvalgets forslag til endringer i formuesskatten vil ikke utgjøre noen skattelettelse, men en skatteskjerpelse for norskeide hotell. Disse har allerede fått betydelige skatteskjerpelser i formuesskatten de siste årene. Formuesskatten bør avvikes for arbeidende (næringsrelatert) kapital.

Nullutslippkrav i verdensarvfjordene

NHO Reiseliv sendte hørings svar til Sjøfartsdirektoratet 3. oktober 2023 om NHO Reiselivs innspill til forslaget til innretning av nullutslipp i verdensarvfjordene fra 2026. NHO Reiseliv støtter forslaget om å innføre nullutslippkrav i verdensarvsfjordene, men er bekymret for konsekvensene for det landbaserte reiselivet som har en stor del av sitt grunnlag for drift fra cruisebesøk. NHO Reiseliv understreker at tiltakene som innføres må være effektive slik at de har en faktisk utslippseffekt. NHO Reiseliv støtter at det åpnes for overgangsordninger med biogass frem til 2035, men mener at også andre biodrivstoff, som for eksempel biodiesel, bør inkluderes i denne ordningen i en begrenset tidsperiode. Dette vil også være i tråd med arbeidet som nå pågår med EUs klimapakke «Fit for 55» og Fuel EU Maritime-regelverket.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Ekstremværet "Hans"

Ekstremværet "Hans" i august 2023 skapte store utfordringer for våre medlemmer, særlig i Innlandet. NHO Reiseliv løftet opp disse konsekvensene på en rekke møter med myndighetene og i media. Våre medlemmer meldte tilbake om frustrasjon knyttet til treffsikkerheten og utbetalingen av eksisterende forsikringsordninger. NHO Reiseliv sendte derfor over et brev hvor vi ba Næringsdepartementet vurdere om det er rimelig å behandle bedrifter som lider tap som følge av fysiske skader forårsaket av naturkatastrofer, annerledes enn de som må håndtere tapt omsetning på grunn av flomstengte veier og myndigheters veisperring. De direkte berørte har muligheten til å dekke skader gjennom forsikringsordningene sine. Men Naturskadepoolen, en forsikring som tar sikte på å dekke skader fra naturkatastrofer, inkluderer ikke kompensasjon for avbestillinger som resultat av slike hendelser. Dette etterlater reiselivsbedriftene og andre bedrifter som må håndtere inntektstap som følge av ekstremværet sårbar i en slik krise. NHO Reiseliv oppfordret myndighetene til å nøye vurdere denne problemstillingen og finne en løsning som kan gi nødvendig støtte til de som er hardest rammet, og at alle muligheter utredes for å hjelpe spesielt rammede bedrifter i berørte kommuner.

Oppsummering lønnsstøtte og statsgaranterte lån

De urimelige utslagene av lønnsstøtteordningen fra pandemien ble løftet inn i kontrollkomiteen, og det ble avholdt en rekke møter med medlemmer av komiteen, sammen med medlemsbedrifter og ansatte i fellesforbundet med et entydig budskap om at Stortingets intensjon for ordningen ikke syntes å ha blitt ivaretatt for bedrifter som betaler ut lønn på etterskudd. Dessverre ble det klart i februar at saken ikke ville bli behandlet i komiteen.

De statsgaranterte lånene som det var mulig å ta opp under pandemien nærmet seg nedbetaling i høst, og flere bedrifter tok kontakt med oss fordi de opplevde situasjonen som såpass krevende at de ønsket å få utsatt lånet videre. Vi skrev brev til finansministeren om dette, rådførte oss med Finans Norge og flere banker og fikk til slutt et møte med Eksfin, som behandler søknader fra bankene om slike utsettelse. De kunne fortelle at de hadde alle mulighet til å utsette denne type lån om bankene mente det var fornuftig, og at de enda ikke hadde avslått en slik søknad fra en bank. Vi fikk da denne informasjonen ut til medlemmene og delte også nyttige ressurser som Finans Norge hadde skrevet for bankene.

Reisegarantiordningen

Regjeringen har utsatt sin behandling av endringer i reisegarantiordningen i påvente av EUs revidering av direktivet, som også ble utsatt, men som ble vedtatt i november. Endringene berører ikke det Norge må endre i sitt regelverk. NHO Reiselivs medlemmer har lenge vært misfornøyd med reisegarantiordningen fordi dagens administrasjon ikke bruker handlingsrommet for å sette ned garantibeløpene. Vi er utålmodige på å få til de endringene vi har etterlyst i den norske høringsprosessen og forventer at politisk ledelse i næringsdepartementet engasjerer seg i saken, i tillegg til ansvarlig statsråd i Barne- og likestillingsdepartementet.

Plastpartnerskap

Norge ligger i etterkant når det gjelder å nå sine forpliktelser ovenfor EU for å redusere drikke- og matbeger i engangsplast. NHO Reiseliv har sammen med en rekke andre interessenter deltatt i forhandlinger med Klima- og miljødepartementet, som skal resultere i et partnerskap, hvor partene og tilsluttede virksomheter forplikter seg til å bidra til en halvering av slike beger fra 2022 nivå til 2026. Avtalen skal signeres i februar 2024.

Matsvinnutvalget

Klima- og miljødepartementet satt ned et eget utvalg som skulle se på tiltak for reduksjon av matsvinn. Serveringsnæringen har betydelig matsvinn, men er en av de minste kildene til dette når man ser på matprodusenter, matbutikker og forbrukerleddet. NHO Reiseliv satt ikke i utvalget, men

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

bidro aktivt som del av referansegruppen. Utvalget ble bedt om å vurdere en egen matkastelov, men kom i sin hovedanbefaling som ble gitt i desember frem til at de ikke ønsket å anbefale en egen lov. Utvalget anbefaler å la matsvinn være en del av aktsomhetsvurderingen til bedrifter over en viss størrelse, og antageligvis svært få av medlemmene innen servering.

Statsbudsjettet 2023

Forventningene til statsbudsjettet for 2024 var noe høyere enn i fjor. Flere av tiltakene fra fjorårets budsjett hadde ført til endel støy og signalene fra regjeringen var at de ikke ønsket å gi næringslivet flere overraskelser. Vi forventet likevel et moderat budsjett. Det kom verken noe på turistskatt eller skatt på privat konsum i selskaper, men begge er fortsatt varslet fra regjeringen. Markedsføringsmidlene ble videreført med prisjustering fra 2019-nivå. Det ble også annonsert at bedrifter utenfor de store byene lenge hadde betalt for mye formuesskatt. Regjeringen innførte derfor en kalkulasjonsrente som vil gjelde ikke-utleide næringsbygg utenfor de store byområdene.

Opplevelsesbedrifter og drosjeløyve

For å kunne drive persontransport med inntil 8 pax må opplevelsesbedrifter ha et drosjeløyve. Drosjeløyvereglene for opplevelsesbedrifter er fremdeles utfordrende. Vi har sammen med Virke, Norsk Reiseliv og våre medlemmer jobbet aktivt videre med dette i 2023. Vi har sendt innspill til NOU2023-2 om drosjeløyve for reiselivsbedrifter hvor vi igjen påpeker hovedbudskapet at norsk opplevelsesturisme ikke er i konkurranse med ordinær drosjetransport, men tvert imot bidrar til økt trafikk og flere kunder til drosjenæringen og andre transportaktører. Våre medlemmer ønsker ikke å drive ordinær drosjevirkosomhet og driver heller ikke persontransport utenfor rute mot vederlag med kjøretøy. Kundene kjøper et helhetlig og sammensatt produkt hvor transporten er en underordnet del av opplevelsen.

Et flott skritt i riktig retning kom i desember da det ble mulig å ta teoriprøven på engelsk ved Statens Vegvesen. I tillegg foreslo drosjeutvalget i NOU 2023-2 – På vei mot en bedre regulert drosjenæring – Delutredning I fra Drosjeutvalget å gjeninnføre muligheten for løyvefritak for inntil tre biler (tidligere fem). NHO Reiseliv var tydelig i sitt hørings svar på at løyvefritaket burde gjelde minst fem kjøretøy, slik som tidligere. NHO Reiseliv har også utarbeidet en egen veileder for å bistå våre medlemmer i søknadsprosessen til drosjeløyve.

Fellesgodefinansiering

Spørsmålet om fellesgodefinansiering er et debattert tema i norsk reiselivspolitik. NHO Reiseliv har vært klar på at skatte- og avgiftsnivået for reiselivsbedriftene i Norge allerede er i verdenstoppen, og at overturisme er et marginalt problem. I budsjettenigheten med SV i slutten av november 2022 tok saken en ny omdreining, da det ble klart at regjeringen skal fremme et forslag om turistskatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2024. I mars 2023 leverte Reisemålsutvalget sin NOU "Leve og oppleve" hvor utvalget foreslo en egen grensepasseringsmodell. Samtidig bekreftet NOUen at det å kreve inn besøksbidraget via overnattingsbedriftene er en urimelig belastning for én enkelt bransje. Det bør heller kreves inn små bidrag fra mange kilder. NHO Reiseliv leverte sitt hørings svar i saken i juni 2023 hvor det ble lagt vekt på at Norge har en solid økonomi og bør ha rom i budsjettene til å prioritere reiselivet uten å måtte øke skatter og avgifter. I Hurdalsplattformen åpner regjeringen for pilotprosjekt knyttet til besøksbidrag. NHO Reiseliv anbefaler å gjennomføre slike piloter i Norge før det innføres en generell adgang til besøksbidrag. NHO Reiseliv støtter at det kan legges en avgift på forurensningsleddet innen bil, bobil, cruise og buss, men er motstander av nye avgifter på fly. Dette vil være treffsikkert med tanke på hva som skaper utfordringer på de områdene som opplever tendenser til trengsel og masseturisme i dag. Det ble også lagt vekt på viktigheten i at myndighetene ikke forhaster seg og innfører et system som ikke er i tråd med EØS-reglene. I tråd med NHO Reiselivs innspill, ble det ikke gjort noen endringer i statsbudsjettet for 2024 hva gjelder fellesgodefinansiering og avgifter knyttet til dette.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Rekruttering

Rekrutteringsarbeidet har hatt høy prioritet også i 2023. Selv om bemanningssituasjonen har bedret seg noe sammenliknet med perioden etter pandemien, er den fremdeles krevende for mange medlemmer. Ifølge NHOs Kompetansebarometer 2023, har 2 av 3 medlemmer i NHO Reiseliv et udekket kompetansebehov.

UDI Søknadsbehandling

NHO Reiseliv har lenge jobbet for å redusere saksbehandlingstiden i Utlendingsdirektoratet (UDI) for tredjelandsborgere. Målet er å oppnå en behandlingstid på 30 dager. Selv om saksbehandlingstiden har gått ned sammenliknet med 2021 og 2022, er den fortsatt for lang. NHO Reiseliv jobber også med å få en ordning med forhåndsgodkjente bedrifter på plass, slik man hadde i Sverige. NHO Reiseliv er i dialog med både UDI, Oslo kommune og NHO om saken, og spiller også inn saken i til partiprogrammene foran neste stortingsvalg og Statsbudsjettet 2025.

Jobbmesser | Jobsøkerdagen

NHO Reiseliv har etablert et godt samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og jobber blant annet for at det gjennomføres digitale jobbmesser gjennom NAV EURES-samarbeidet. I 2023 ble "Work in Norway" gjennomført, der deltakerne fikk presentere sine virksomheter og gjennomføre jobbintervjuer med kandidater fra både Europa og resten av verden. EURES planlegger nye messer for første kvartal i 2024, herunder en egen reiselivsmesse. I tillegg har flere av NHO Reiselivs regionforeninger, blant annet Sør-Norge og Innlandet, arrangert egne jobbmesser, "Jobsøkerdagen". Det har vært god oppslutning rundt arrangementene.

Nasjonalt rekrutteringsprosjekt

Det nasjonale rekrutteringsprosjektet ble videreført i 2023, og året startet på best mulig måte da prosjektet fikk NOK 500.000 ved daværende landbruks- og matminister Sandra Borch. Dette skjedde under verdens største matmesse Internationale Grüne Woche (IGW) i Berlin. NHO Reiseliv har en aktiv rolle i utviklingen og gjennomføringen av prosjektet.

I februar 2023 gjennomførte det nasjonale rekrutteringsprosjektet "Landskonferansen for Restaurant- og matfag" på Lillestrøm. Konferansen er den største av sitt slag, og tiltrekker seg faglærere, karriereveiledere og andre som er opptatt av rekruttering til mat- og måltidsbransjen. Konferansen hadde et bredt program, der vi blant annet hadde invitert ulike grunnskoler og videregående skoler til å fortelle om deres effektive rekrutteringsarbeid til Restaurant- og matfag. Daværende landbruks- og matminister Borch åpnet konferansen, der hun blant annet poengterte viktigheten av å utdanne dyktige fagarbeidere til bransjen. Om lag 200 personer deltok.

Vi har også fortsatt arbeidet med å fylle verktøykassa på smakdegrem.no med innhold. Verktøykassa inneholder blant annet profileringsmateriell og undervisningsmateriell til fri bruk for bedrifter, skoler opplæringskontor og andre som jobber med rekruttering. Verktøykassa er en av to leveranser prosjektet skal levere på. Prosjektet er i utgangspunktet satt til sommeren 2024, men vi jobber for å få med myndighetene på en videreføring, blant annet under arbeidet med statsbudsjettet.

Kompetanse

Arbeidet med kompetanseheving blant våre medlemsbedrifter er viktig. Vi har arbeidet med dette både gjennom oppstarten av NHO Reiseliv-Akademiet, samt videreføringen av bransjeprogrammet

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

for reiseliv. Vi har jobbet med å utvikle et kartleggingsverktøy som skal gi medlemmene en bedre oversikt over kompetansebehov.

Ny Opplæringslov

Gjennom våren jobbet NHO Reiseliv mye med lovforslaget om ny Opplæringslov. I forslaget til ny opplæringslov ble det blant annet foreslått at opplæringskontorene ikke lenger skulle være regulert i loven som en lærebedrift, noe som blant annet ville medført en betydelig grad av byråkratisering av lærlingordningen. Etter å ha lobbet inn mot flere rikspolitikere og deltatt på høringer, snudde regjeringen der de slo fast at opplæringskontorene fortsatt kan være part i lærekontrakten. Dette betyr at lærebedriftene forholdsvis ukomplisert kan få bistand av opplæringskontorene. Rett før jul startet NHO Reiseliv arbeidet med høringsen til forskriften til Opplæringsloven, som i likhet med loven, skal tre i kraft 1. august 2024.

Faglig råd

NHO Reiseliv er representert i Utdanningsdirektoratets faglige råd for Salg, service og reiseliv (SSR) og Restaurant- og matfag. Her har det blitt arbeidet med ulike temaer som modulbasert opplæring og utviklingsredegjørelser. NHO Reiseliv innehar ledervervet i Faglig råd for SSR og i starten av desember holdt NHO Reiseliv et innlegg under frokostmøte for alle faglige råd og Samarbeidsrådet for Yrkesutdanning (SRY), der også kunnskapsminister Nessa Nordtun og statssekretær Lysø deltok. Viktige saker som ble belyst var struktursaken på SSR og læremiddelsituasjonen, men også betydningen av tjenestenæringen som en sysselsettingsmotor.

Nordisk mesterskap for Kokk- og servitørlærlinger

I 2023 var Norge arrangør av Nordisk mesterskap for kokk- og servitørlærlinger. Konkurransen gikk av stabelen 21. og 22. april på Norsk Restaurantskole i Oslo. I tillegg til å sikre en god gjennomføring av selve konkurransen, var et annet mål å invitere inn både nasjonale og lokale myndigheter, medier og skoleelever til "Åpen dag".

Under åpningsseremonien deltok politisk ledelse i Landbruks- og matdepartementet, som har finansiert deler av det nasjonale rekrutteringsprosjektet til mat- og måltidsbransjen, og viseadministrerende direktør i NHO, Anniken Hauglie. Dag 1 gjennomførte vi, i tillegg til selve konkurransen, "Åpen dag" for skoleelever fra Oslo og Viken. Om lag 150 elever fra fem ulike skoler fikk prøve ut ulike deler av kokke- og servitørfaget med dyktige instruktører. Målet var at flere skulle vurdere å søke seg til Restaurant- og matfag.

Under konkurransemiddagen dag 2 deltok daværende ordfører Marianne Borgen, utdanningsdirektør i Oslo kommune, Marte Gerhardsen, og representanter fra flere av de nordiske ambassadene i Oslo. TV2 Nyhetskanalen hadde en lengre direkteending fra konkurransearenaen lørdag formiddag. Innslaget ga god profilering av skolen og NHO Reiseliv. Mesterskapet ble avsluttet med en høytidelig premieseremoni på Oslo Militære Samfund.

Arbeidsmiljø og personale

Styret anser arbeidsmiljøet som godt. Det har ikke vært arbeidsrelaterte skader eller ulykker i løpet av regnskapsåret. NHO Reiseliv er IA-bedrift, og samlet sykefravær i 2023 var 1,96 %, mot 1,8 % i 2022. I 2023 fordeler korttids- og langtidssykefraværet seg på henholdsvis 0,4 % og 1,5 %. Tilsvarende tall for 2022 var 0,5 % og 1,3 %. Gjennomsnittlig sykefravær siste fem år er 2,7 %.

NHO Reiseliv er ikke tilknyttet en bedriftshelsetjeneste, men dekker utgiftene til en årlig legeundersøkelse for de ansatte.

NHO Reiseliv har en vedtatt seniorpolitikk for ansatte over 62 år. Ingen ansatte benyttet seg av denne i 2023. Styret ser imidlertid ordningen og tilbudet som positivt for den ansatte, så vel som for

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

organisasjonen.

Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer, for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner, med en forsikringsdekning på TNOK 10.000.

Likestilling

NHO Reiseliv praktiserer likestilling mellom kvinner og menn. Per 31.12.2023 er det ansatt 60 % kvinner og 40 % menn i administrasjonen. Det er en jevn fordeling av kvinner og menn i ledende stillinger. Administrerende Direktør og Avdelingsdirektørene er fordelt 50/50 på kvinner og menn.

I styret er det 43 % kvinner og 57 % menn. Inkludert fast møtende varamedlemmer er fordelingen 44 % kvinner mot 56 % menn.

NHO Reiseliv jobber aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Dette er konkretisert gjennom å blant annet oppfordre personer fra underrepresenterte grupper til å søke stillinger og ved å innkalle kvalifiserte søkere fra de aktuelle gruppene til intervju.

Miljørapportering

Ut fra vår vurdering, forurenses ikke organisasjonen det ytre miljø. NHO Reiseliv har gjennom Innkjøpskjeden en pådriverrolle for å bidra til en mer bærekraftig reiselivsnæring. Et eget initiert program gjennomgår hvordan Innkjøpskjedens leverandører til overnattings- og serveringsbedriftene ivaretar etiske, miljømessige og moralsk forsvarlige prinsipper i sin drift og produksjon. NHO Reiseliv er deleier i Matvett AS, der matbransjen står samlet for å redusere matsvinnet i Norge med 30% innen 2025. Medlemmene utgjør i hovedsak overnattingsbedrifter, serveringsbedrifter, destinasjonsselskaper og opplevelsesbedrifter som nærmer seg nullutslipp for bransjen som helhet (jfr Stakeholder-rapport 2019).

Vår redegjørelse om åpenhetsloven ble publisert på våre nettsider 30.06.2023.

Regnskap og økonomi

I henhold til regnskapsloven § 3-3a bekrefter styret at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger resultatprognoser for 2024 og de langsiktige prognoser for årene fremover. Foreningen er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

Regnskapet for NHO Reiseliv presenteres sammen med regnskapet for Servicekontoret, Opplysnings- og Utviklingsfondet, Konfliktfondet og Regionforeninger, og lokallagene. Regnskapene for disse enhetene føres separat, og midlene er satt inn på egne bankkonti, men er i henhold til vedtektene en del av NHO Reiseliv.

Hele NHO Reiseliv

Regnskapet viser et overskudd på TNOK 7.737. Samlede driftsinntekter utgjorde TNOK 98.757, driftskostnader TNOK 102.318 og resultat av finansposter TNOK 11.968. Årets skattekostnad er TNOK 669.

Kontingentinntekter er i 2023 er TNOK 8.471 (23%) høyere enn 2022. Dette skyldes i all hovedsak at kontingenten i 2022 var basert på medlemmenes omsetningstall i coronaåret 2021.

NHO Reiseliv har i 2023 overført TNOK 5.000 fra NHO Reiseliv til NHO Reiseliv Konfliktfond.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Avdeling NHO Reiseliv Forening

Regnskapet viser et overskudd på TNOK 2.700. Samlede driftsinntekter utgjorde TNOK 31.383, driftskostnader TNOK 29.601 og resultat av finansposter TNOK 917.

Avdeling NHO Reiseliv Servicekontor

Regnskapet viser et overskudd på TNOK 1.841. Samlede driftsinntekter utgjorde TNOK 74.271, driftskostnader TNOK 78.534 og resultat av finansposter TNOK 6.774. Årets skattekostnad var TNOK 669. Tallene inkluderer Innkjøpskjeden.

Innkjøpskjeden

NHO Reiseliv Innkjøpskjeden er et uavhengig interessefellesskap med formål å fremforhandle konkurransedyktige innkjøpsbetingelser på varer og tjenester. På vegne av medlemmene mottar Innkjøpskjeden bonus fra alle grossister og leverandører som tilbakebetales til medlemmene.

Ved årets slutt var det 3874 medlemmer av Innkjøpskjeden, inklusive medlemmer fra andre NHO-organisasjoner. Totalt er 2440 medlemmer i NHO Reiseliv også medlemmer i Innkjøpskjeden.

NHO Reiselivs Opplysnings- og Utviklingsfond

Regnskapet viser et overskudd på TNOK 72, og er vist i egen note. Samlede overføringer fra NHO utgjorde TNOK 3.081. Drifts- og aktivitetskostnader beløper seg til TNOK 3.100, og renteinntekter TNOK 91. Tilsvarende resultat i fjor var et underskudd på TNOK 1.345.

NHO Reiselivs Konfliktfond

Regnskapet for fondets 21. driftsår viser et overskudd på TNOK 2.693, og er vist i egen note. Tilsvarende resultat i fjor var et underskudd på TNOK 710. Konfliktfondets midler er ved utgangen av 2023 er på TNOK 40.910. Konfliktfondet ble styrket med TNOK 5.000 i 2023, som en overføring fra NHO Reiseliv.

Mellomoppgjøret i 2023 endte i brudd, hvor to av våre medlemsbedrifter ble tatt ut i streik. Disse medlemsbedriftene mottok streikeerstatning fra NHO Reiseliv Konfliktfond, i tillegg til erstatning fra NHO sitt konfliktfond.

Det fremkommer av vedtektene i Konfliktfondet, at det skal bygges opp til TNOK 30.000, gjennom fakturering av medlemmene, for 0,3 promille av siste års lønnsutbetalinger. Som følge av god avkastning på midlene, ble grensen på 30 millioner passert allerede i 2021. Dette er grunnen til at det ikke er tatt inn noe kontingent til Konfliktfondet i 2022-2023.

NHO Reiselivs regionforeninger

Regnskapene for regionforeningene er underlagt hver regionforenings styre. Regnskapenes hovedtall vises i egen note. For nærmere opplysninger kan det tas kontakt med regionforeningene direkte. Det fremkommer av regionforeningens navn hvor regionforeningen har sitt geografiske virke.

Samlet viser regnskapene for regionforeningene et overskudd på TNOK 441. Samlede inntekter utgjorde TNOK 3.288, driftskostnader TNOK 3.420 og resultat av finansposter TNOK 575. Inntektene til regionforeningene består i hovedsak av overførslar fra NHO Reiseliv, til dekning av de årlige kostnadene. Videre er det finansavkastning i Region Midt-Norge, knyttet til investeringer i fond.

Finansforvaltning og likviditet

Markedsrisiko

For de fleste foretak utenom kredittinstitusjoner, er markedsrisikoen den mest betydningsfulle komponenten i finansiell risiko. NHO Reiseliv har en stabil voksende medlemsmasse, hvor kontingentgrunlaget (medlemmenes omsetning) er i vekst. Konkurstallene innen hotell- og restaurantbransjen er stabile.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Finansiell risiko generelt

NHO Reiselivs styre har besluttet å investere noe av overskuddslikviditet i NHOs Landsforeningsfond, som er underlagt de årlige finansplaner og retningslinjer som NHOs styre fastsetter. Både NHO Reiseliv og NHO Reiselivs konfliktfond har plassert midler i NHOs Landsforeningsfond, slik det fremkommer av note 11. Fondet omfatter plasseringer fra det store flertall av NHO sine Landsforeninger og Konfliktfond. Fondet forvaltes av NHO sin Finansavdeling.

Finansiell risiko knyttet til investering i NHO Landsforeningsfond

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, aksjefond og rentebærende verdipapirer. De aktuelle investeringsalternativene for finansforvaltningen er aksjer, obligasjoner, alternative investeringer, bankinnskudd og eiendom. Styret i NHO fastsetter retningslinjene for kapitalforvaltningen og hvilken risikobegrensning som gjelder. Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Fondet er eksponert for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter og verdipapirkurser. Den samlede markedsrisikoen på foreningens investeringsplasseringer vurderes som akseptabel.

Renterisiko

Fondet er eksponert mot endringer i rentenivået for midler plassert i penge- og obligasjonsmarkedet. Den samlede renterisiko vurderes som moderat.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for finansielle tap dersom en motpart til et finansielt instrument ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser eller kredittkvaliteten svekkes. Kredittrisikoen knyttet til investeringer betraktes som begrenset da det i hovedsak investeres i verdipapirer med god kredittverdighet.

Valutarisiko

Valutarisiko består av risikoen for tap når valutakursene endres. Investeringer i utenlandske verdipapirer medfører i utgangspunktet valutarisiko. For investeringer i utenlandske obligasjoner valutasesikres hovedstolen. Investeringer i utenlandske aksjer og renteavkastning valutasesikres normalt ikke.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Likviditetsrisiko

Når det er uro i markedene, er det stort sett i de mest risikable delene av verdipapirmarkedene likviditeten svekkes. Dette gjelder særlig høyrenteobligasjoner og aksjer i mindre selskaper. Foreningen har lite investeringer i slike verdipapirer. Generelt vurderes likviditetsrisikoen som lav. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvide.

Samlet gevinst for investeringene i NHOs Landsforeningsfond i 2023 ble TNOK 5.219, hvorav TNOK 1.764 er bokført i NHO Reiseliv og TNOK 3.455 er bokført i NHO Reiselivs Konfliktfond. Verdien av investeringene pr 31.12.2023 er TNOK 52.614, mot TNOK 47.395 i fjor. Endringen skyldes årets avkastning.

Utover plassering av likvider i NHOs Landsforeningsfond, har NHO Reiseliv Innkjøpskjeden en betydelig kontantbeholdning (hvert år) rundt årsskiftet. Dette er i påvente av hovedforfall for utbetaling av bonus til medlemmene. Hovedforfall er i månedsskiftet februar/mars. Gjennom 2022 og 2023 har bankrentene blitt stadig høyere, hvorpå Innkjøpskjeden i 2023 har hatt betydelige renteinntekter. Netto finansresultat i Innkjøpskjeden er i 2023 på TNOK 5.022.

Finansinntekter fra midler som opprinnelig stammer fra tidligere overskudd fra driften (NHO Reiseliv og NHO Reiseliv Servicekontor), benyttes til spesifikke prosjekter og andre kostnader til medlemmenes beste, etter styrets beslutning. Dette gjelder så vel renter fra bankinnskudd og overskudd fra investeringer.

Kontantstrømmen fra operasjonelle aktiviteter viser TNOK -1.340, hvorav resultat før skatt er på TNOK 8.406. Endringen skyldes hovedsakelig endring i kortsiktig gjeld og fordringer, knyttet til opptjening og utbetaling av leverandørbonus.

Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter viser TNOK -10.452. Dette er ikke-realisert avkastning på fond, samt utbetalinger for bygging av Innkjøpskjedens nye IT-system.

Likviditetsbeholdningen pr 31.12.2023 er TNOK 216.070, en reduksjon på TNOK 11.711 gjennom året.

Av sum eiendeler TNOK 473.588 er TNOK 467.380 omløpsmidler. Egenkapitalen utgjør TNOK 90.115 og gjeld TNOK 383.473, som i hovedsak gjelder kortsiktig gjeld til medlemmenes opptjente bonus i innkjøpsordningen. Egenkapitalandelen er 19%, samt at foreningens omløpsmidler er likvide og vesentlig større enn kortsiktig gjeld. Styret anser NHO Reiselivs finansielle stilling som god.

NHO Reiseliv – resultatutvikling

Samlet resultat for 2023 utgjør TNOK 7.737, mot fjorårets resultat på TNOK -2.124.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

NHO Reiseliv – årsresultat og disponering

Styret foreslår følgende disponering av årets resultat:

Overført til egenkapital NHO Reiseliv Konfliktfondet	TNOK		2.694
Overført til egenkapital NHO Reiseliv	TNOK	2.700	
Overført til egenkapital NHO Reiseliv Servicekontor	TNOK	1.841	
Overført til egenkapital NHO Reiseliv Opp/Ut-fond	TNOK	72	
Overført til egenkapital NHO Reiseliv Reg. foreninger	TNOK	430	
	TNOK	5.043	5.043
<u>Sum disponert i NHO Reiseliv</u>	TNOK		<u>7.737</u>

Oslo, 31. desember 2023**11. mars 2024**

Styret for NHO Reiseliv

Mona Jacobsen Saab

President

Morten Thorvaldsen

Visepresident

André Schreiner

Styremedlem

Gjørn Sæther

Styremedlem

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D

Torild Langklopp
Styremedlem

Asle Prestegård
Styremedlem

Elise Bratteng Rønning
Styremedlem

Kristin Krohn Devold
Adm. direktør

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
606446E87A594EA0A236DE916E22843D